

ולד תחמת פרק שלישי מעילה

יג.

עין משפט
ג'ר מצוה

בר א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

ומועלין בהו ובמה ז' שבתובו. פי' רש"ז"ס צהמוכר את הצית (ב"ב
דף עט.) דגזי צור שיך מעילה כגון שהצניע חפצים לתוכו
וקשיא לדמרקין לקמן (דף י"ז:) דלון מעילה ימי צהמוכר לכן פ"ת כגון
שעקר ט' חוליה ונהנה הימנה דהוי תלוש ימי: אבל אם הקדיש בר ואח"כ

בתנ"י צור מלא מים. ראוי לזדק הצית לננין לעשות צו טיט ולא
למזבח ולניסוך המים נמי לא חוי שלא היו מנספין אלא ממי השילות
שכן מים חיים (א): אשפה מליאה זבל היא עצמה אינה ראויה לא
למזבח ולא לזדק הצית: אינן מלא פירות. אמר לי רבי דהאי אילן

ולא לבדק הבית לבדק הבית ולא למוזב לא
למוזב ולא לבדק הבית מועלין בה כיצד הקדיש
"בור מלא מים" אשפות מלאות זבל שובך מלא
יונים אילון מלא פירות שדה מלאה עשבים
מועלין בהם ובמה שבתוכה אבל יום הקדיש
בור ואח"כ נתמלא מים אשפה ואח"כ נתמלא
זבל שובך ואח"כ נתמלא יונים אילון ואח"כ
נתמלא פירות שדה ואחר כך נתמלאה עשבים
מועלין בהם ואין מועלין במה ש' שבתוכה כ"ר
יוב' אמור המקדיש את השרדה והאילן מועלין
בהן ובגידולה מפני שהן גידולי הקדש ויד' ה
המועשרת לא י' ינוק מן המועשרת ואחרים
מתנדבים כן יולד המוקדשין לא ינוק מן
המוקדשין ואחרים מתנדבים בן הפועלים לא
יאכלו מן גרונרות הקדש וכן פרה מ' מברשיני
הקדש: גמ' קתני ולד המועשרת לא ינוק מן
המועשרת מנהי מילי אמר רב אחריב בר אמי
אתיא מ' ה' העברה העברה מבכור מה בכור
מועלין בו אף חלב המועשרת מ' מועלין בו
חלב המוקדש נמי אתיא אמו אמו מבכור:
הפועלין לא יאכלו בו: מאי בעמא אמר רב
אחריב בר אמי דאמר קרא 'לא תחסום שור
ברישו דישו שלך ולא דישו של הקדש הדש
קלעילין בשדה הקדש מעל והא בתלוש
בעינו אמר רבינא ש"מ 'אבקה מעלי לה:

(א) צ"ב ע"ט. ע"ש. (ב) ס' א"ח
רבי שמואל ועין ח"ט (ג)
(ד) פסחים (ו' ד') ונכח ט'
ז': ממורה (י' א'): (י') נשי תו'
יזחל נג': ד"ה ר"ה (א): (ב) ז"ל
המוקדשין: (ג) שבתוכה דהיינו
בי ושהאר נחמק (ד) כ"ג
הקדש. (ה) ובמוקדשין כתיב
שבעת ימים תחת חמו בי יי"ק.
(ו) הפרה מברשיני הקדש דגבי
פועלים י"ב י"ק. (ז) והע
קלעילין של חולין (ד) כ"ג
דמקדמך י"ק. ט' חוליה מן
הבור והנה כי י"ק. ט' ולא
אמרין שיקנה חלב הקדש כמו
שקנה חלב דמידי דחלך שמס
די י"ב י"ק. ט' חולין ס"ד
ואח"כ ד"ה ולד מוקדשין י"ב
י"ק. ט' חולין ס"ד מוקדשין י"ב
ואח"כ ד"ה רישו י"ב (ט) דגרי
קלעילין של חולין ד"ה פועלים
העברה כ"ג י"ק. ט' דהיינו כתיב
העברה כ"ג י"ק. ט' דהיינו כתיב

תורה אור השלם

- 1. את תחמת שור בדידה:
דברים ה' ד'
הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ובי ובר מים
חיים י"ב ע"ב צ"ב צ"ב ע"ב
(ב) ד"ה וכן פרה על חולין
הדרשה בשל הקדש: (ג) ד"ה
הפועלין וכו' לא תחלב פרה
מברשיני:

מוסף רש"י

לבדק הבית ולא למזבח.
כגון וכן וכן וכן וכן וכן וכן
ויכולה כגון (א). לא למזבח
ולא לבדק הבית. כגון חול
וגביה מוריס אשפה קדשה
ויכולה כגון. וכל מה שקדש
לאשון ראשון שנוי. דגם
מוצה משני מוקדשין קדש
הבית. וקדש דקדש בית שני
מוקדש דמים. שאין ראויין
גדול לא למזבח ולא לבדק הבית
אף לא לנימק וליקח כדמיוני כתיב
אמנא אז דק ביתי. הלכ' כמו
שפירש בשערי הקדשים. הלכך
לא זו אף זו קמי'. דלמ' מיעשה
הך קדשי דחמידי דמועלין
במה שבוחר. אלא לפי הך
מתלי מועלין נמי במה
שבוחר. ושהקדש בר
מלא מים. ושהקדש בר
הוכי אלא לא חסור. מים
לרובים לבדק הבית לזמם
טיט. ולא למזבח. מעל
מומנסן פסולי ניסוך המים.
וגם אין מניחין צבר הקרבנות
אלא תחתיה המים שבעות.
(א). אשפות מלאות זבל.
אין ראויים לא למזבח ולא
לבדק הבית. ומה שהיה
מלא יונים. ראוי למזבח ולא
לבדק הבית. דלא חוי לנטען
בנין. והאזק עמנו לא
הקדש אלא לזמם. דלס
עוקרין חומו ממקומו ליעט
בנין והו הפסד גדול. דהיינו
מכרי ביהוק. ועוד לך של
דקמיני למזבח ולא לבדק הבית
כתיב 'אם שבעתם קדש. אלא
שכחוק קדיש מנזח דקדיש.

רבינו גרשום

בור מלא מים. והו ראוי
לבדק הבית לננין ולא
למוזב ואי אמרין הא
חוי למוזב לניסוך המים
כיון דלאו מים חיים הן
לכיון לניסוך. אשפה
מלאה זבל. אינה ראויה
למוזב ולא לבדק
הבית דאינה ראויה לשום
דבר לבנין אלא לדמיה:
שובך מלא יונים ראוי
למוזב ולא לבדק הבית.
אילן מלא פירות. ראוי
למוזב לניסוך ולא לבדק
הבית. שדה מלאה עשבים.
אינה ראויה לא למוזב
ולא לבדק הבית. תנא
שאר מלא יוסי אית ליה
אין מועלין בשבח הקדש
כלל כמה שהשיבוי לאהר
שחוקדש: ולד המועשרת לא
יניק מן המועשרת. הינו
שאר יצאת קצבה בעשירי
היה לה בן קודש לכן
לא יניק ממנה שוב שבנה
חולין הוא ומנצא נהנה
מהלב מוקדשין: ואחרים
מתנדבין כן. כלומר אבל
ראשין שהתנדבין קודש לכן
אשרין ומתנין שאם תנא
קצבה בעשירי היא תלבה
חולין בדי שינא את בנה
ממנה בחיור וכן נמי
ברלי מוקדשין לא היו
מוקדשין חלב אמו: מה
בכור דדור מועלין בו.
בכל דבר שישב בו אף
מגורונות דהיינו נמי במקב
מועלין בו. ובחלבה:
אתיא אמו אמו מבכור. כתיב
בכבדן כו' תעשה לשורך
לאנך שבעת ימים יהיה
עם אמו וכתיב במוקדשין
היה שבעת ימים תחת
אמו בכור יש בו
מעילה בכלור אף מוקדשין
נמי: הפועלין לא יאכלו
מגורונות של הקדש. א"ע:
דכתיב כי תגא בכור רשך
ואכלת עבבים ודא אופעיל
התבור מבורי כח"רשי" בפ'
השוכר את הפועלים אפי'
בשל הקדש ולא יאכלו
דברם ידך אפר רחמנא
ולא דהקדש: וכן פרה.
שדישה בשל הקדש לא
תאכל מההקדש: מלעין מין
קטנות הן. הדיש מלעין
בשה הקדש מעל דנהנה
משדה הקדש: והא בתלוש
בעינו. כלומר דהיינו אית
לן מועליה בחבור
לקרקע יוב' מוקדשין עצמו
ש"מ דמדקדמך מעל ש"מ
דקרקע אבק של שדה
מעלי לקרקעית לאחור
מלעין ואבק שמעלה מן
השדה היינו מעלה משה

כד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

רבינו גרשום

בור מלא מים. והו ראוי
לבדק הבית לננין ולא
למוזב ואי אמרין הא
חוי למוזב לניסוך המים
כיון דלאו מים חיים הן
לכיון לניסוך. אשפה
מלאה זבל. אינה ראויה
למוזב ולא לבדק
הבית דאינה ראויה לשום
דבר לבנין אלא לדמיה:
שובך מלא יונים ראוי
למוזב ולא לבדק הבית.
אילן מלא פירות. ראוי
למוזב לניסוך ולא לבדק
הבית. שדה מלאה עשבים.
אינה ראויה לא למוזב
ולא לבדק הבית. תנא
שאר מלא יוסי אית ליה
אין מועלין בשבח הקדש
כלל כמה שהשיבוי לאהר
שחוקדש: ולד המועשרת לא
יניק מן המועשרת. הינו
שאר יצאת קצבה בעשירי
היה לה בן קודש לכן
לא יניק ממנה שוב שבנה
חולין הוא ומנצא נהנה
מהלב מוקדשין: ואחרים
מתנדבין כן. כלומר אבל
ראשין שהתנדבין קודש לכן
אשרין ומתנין שאם תנא
קצבה בעשירי היא תלבה
חולין בדי שינא את בנה
ממנה בחיור וכן נמי
ברלי מוקדשין לא היו
מוקדשין חלב אמו: מה
בכור דדור מועלין בו.
בכל דבר שישב בו אף
מגורונות דהיינו נמי במקב
מועלין בו. ובחלבה:
אתיא אמו אמו מבכור. כתיב
בכבדן כו' תעשה לשורך
לאנך שבעת ימים יהיה
עם אמו וכתיב במוקדשין
היה שבעת ימים תחת
אמו בכור יש בו
מעילה בכלור אף מוקדשין
נמי: הפועלין לא יאכלו
מגורונות של הקדש. א"ע:
דכתיב כי תגא בכור רשך
ואכלת עבבים ודא אופעיל
התבור מבורי כח"רשי" בפ'
השוכר את הפועלים אפי'
בשל הקדש ולא יאכלו
דברם ידך אפר רחמנא
ולא דהקדש: וכן פרה.
שדישה בשל הקדש לא
תאכל מההקדש: מלעין מין
קטנות הן. הדיש מלעין
בשה הקדש מעל דנהנה
משדה הקדש: והא בתלוש
בעינו. כלומר דהיינו אית
לן מועליה בחבור
לקרקע יוב' מוקדשין עצמו
ש"מ דמדקדמך מעל ש"מ
דקרקע אבק של שדה
מעלי לקרקעית לאחור
מלעין ואבק שמעלה מן
השדה היינו מעלה משה

בכד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

שיטה מקובצת

עון שחוקדיש האם: עון וכן פרה הדישה מברשיני הקדש לא תאכל: ין מועליה במחבור לקרקע חס"ד: ין אבקה
מורעלין בה פי' מאבק של כו' תלוש משפתיה ומוסרית הקטניות כשחור: ין חבורה מבכור גבי בכור תיבס והתכרת: ין פל' ואין
ס"א בחלבו ולא: עון חלב ורשי' בקדשים מגוריס ואין: ין אפי' דהא ודאי לאאורה משעט: ין עון דים אסורין: ין חוליו ולא נראה
דא מרקאמר פרק השוחט: ין עון דמי לביעי: ין חלב המוקדשים לא אות י' נמחק: ין במוקדשים א"כ בר קאמי: ין עון תגור בכור
צאנך לאסור ויחז:

כד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

עון שחוקדיש האם: עון וכן פרה הדישה מברשיני הקדש לא תאכל: ין מועליה במחבור לקרקע חס"ד: ין אבקה
מורעלין בה פי' מאבק של כו' תלוש משפתיה ומוסרית הקטניות כשחור: ין חבורה מבכור גבי בכור תיבס והתכרת: ין פל' ואין
ס"א בחלבו ולא: עון חלב ורשי' בקדשים מגוריס ואין: ין אפי' דהא ודאי לאאורה משעט: ין עון דים אסורין: ין חוליו ולא נראה
דא מרקאמר פרק השוחט: ין עון דמי לביעי: ין חלב המוקדשים לא אות י' נמחק: ין במוקדשים א"כ בר קאמי: ין עון תגור בכור
צאנך לאסור ויחז:

כד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

עון שחוקדיש האם: עון וכן פרה הדישה מברשיני הקדש לא תאכל: ין מועליה במחבור לקרקע חס"ד: ין אבקה
מורעלין בה פי' מאבק של כו' תלוש משפתיה ומוסרית הקטניות כשחור: ין חבורה מבכור גבי בכור תיבס והתכרת: ין פל' ואין
ס"א בחלבו ולא: עון חלב ורשי' בקדשים מגוריס ואין: ין אפי' דהא ודאי לאאורה משעט: ין עון דים אסורין: ין חוליו ולא נראה
דא מרקאמר פרק השוחט: ין עון דמי לביעי: ין חלב המוקדשים לא אות י' נמחק: ין במוקדשים א"כ בר קאמי: ין עון תגור בכור
צאנך לאסור ויחז:

כד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

עון שחוקדיש האם: עון וכן פרה הדישה מברשיני הקדש לא תאכל: ין מועליה במחבור לקרקע חס"ד: ין אבקה
מורעלין בה פי' מאבק של כו' תלוש משפתיה ומוסרית הקטניות כשחור: ין חבורה מבכור גבי בכור תיבס והתכרת: ין פל' ואין
ס"א בחלבו ולא: עון חלב ורשי' בקדשים מגוריס ואין: ין אפי' דהא ודאי לאאורה משעט: ין עון דים אסורין: ין חוליו ולא נראה
דא מרקאמר פרק השוחט: ין עון דמי לביעי: ין חלב המוקדשים לא אות י' נמחק: ין במוקדשים א"כ בר קאמי: ין עון תגור בכור
צאנך לאסור ויחז:

כד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

עון שחוקדיש האם: עון וכן פרה הדישה מברשיני הקדש לא תאכל: ין מועליה במחבור לקרקע חס"ד: ין אבקה
מורעלין בה פי' מאבק של כו' תלוש משפתיה ומוסרית הקטניות כשחור: ין חבורה מבכור גבי בכור תיבס והתכרת: ין פל' ואין
ס"א בחלבו ולא: עון חלב ורשי' בקדשים מגוריס ואין: ין אפי' דהא ודאי לאאורה משעט: ין עון דים אסורין: ין חוליו ולא נראה
דא מרקאמר פרק השוחט: ין עון דמי לביעי: ין חלב המוקדשים לא אות י' נמחק: ין במוקדשים א"כ בר קאמי: ין עון תגור בכור
צאנך לאסור ויחז:

כד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

עון שחוקדיש האם: עון וכן פרה הדישה מברשיני הקדש לא תאכל: ין מועליה במחבור לקרקע חס"ד: ין אבקה
מורעלין בה פי' מאבק של כו' תלוש משפתיה ומוסרית הקטניות כשחור: ין חבורה מבכור גבי בכור תיבס והתכרת: ין פל' ואין
ס"א בחלבו ולא: עון חלב ורשי' בקדשים מגוריס ואין: ין אפי' דהא ודאי לאאורה משעט: ין עון דים אסורין: ין חוליו ולא נראה
דא מרקאמר פרק השוחט: ין עון דמי לביעי: ין חלב המוקדשים לא אות י' נמחק: ין במוקדשים א"כ בר קאמי: ין עון תגור בכור
צאנך לאסור ויחז:

כד א ב מ"י פ"ה מהל'
מעילה הלכה ט'
בה ג ד מ"ג פ"ג הלכה
ט'
כו ה מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'
כז ו מ"י ט' הלכה ט'
כח ז מ"י פ"ה מהלכות
מעילה הלכה ט'

עון שחוקדיש האם: עון וכן פרה הדישה מברשיני הקדש לא תאכל: ין מועליה במחבור לקרקע חס"ד: ין אבקה
מורעלין בה פי' מאבק של כו' תלוש משפתיה ומוסרית הקטניות כשחור: ין חבורה מבכור גבי בכור תיבס והתכרת: ין פל' ואין
ס"א בחלבו ולא: עון חלב ורשי' בקדשים מגוריס ואין: ין אפי' דהא ודאי לאאורה משעט: ין עון דים אסורין: ין חוליו ולא נראה
דא מרקאמר פרק השוחט: ין עון דמי לביעי: ין חלב המוקדשים לא אות י' נמחק: ין במוקדשים א"כ בר קאמי: ין עון תגור בכור
צאנך לאסור ויחז: